

Studie 1/2023

Ruce a mozky českých žen stále nevyužity¹

LEDEN 2023

JAKUB GROSSMANN, DANIEL MÜNICH

Shrnutí

- Tato analýza mapuje celoživotní profily míry zaměstnanosti a odpracované doby Češek a změny za posledních dvacet let. Klíčová zjištění jsou popsána formou komentovaných grafů. Ekonomické a statistické detaily jsou popsány v doprovodných textech.
- Zhruba do 25. roku věku průměrná odpracovaná doba v zemích EU s věkem roste, jak absolventky škol přichází na trh práce. Podíl pracujících nejmladších Češek se pohybuje lehce pod průměrem zemí EU. V pozdějším věku se růst odpracované doby zpomaluje, v některých zemích dočasně zastavuje a v Česku se dokonce propadá. Tento fenomén úzce souvisí s obdobím mateřství a rodičovství, fungováním trhu práce a nastavením systému podpory rodičovství v té které zemi.
- Propad míry zaměstnanosti a průměrné odpracované doby českých žen ve věku 25–34 let (v současnosti typický věk rodičovství) patří dlouhodobě k největším v rámci EU. Představuje dlouhodobě nevyužívanou kapacitu poměrně vzdělané a produktivní pracovní síly českých žen, která by na českém trhu práce našla uplatnění.
- Pracovní zapojení Češek se po období typickém pro mateřství a rodičovství menších dětí opět zvyšuje a po padesátém roku věku dokonce převyšuje průměr žen v EU a blíží se profilu českých mužů. Vysoké počty odpracovaných hodin a míra zaměstnanosti českých žen začíná klesat, a to poměrně prudce, až v blízkosti zákonného věku pro odchod do starobního důchodu.
- Pracovní zapojení Češek výrazně závisí na úrovni jejich vzdělání. Vyšší zaměstnanost žen se střední školou bez maturity v nejmladším věku je dána hlavně jejich brzkým ukončováním studia. Za abnormálně vysokým propadem pracovního zapojení Češek ve věkové skupině 30–34 let v rámci celé EU stojí zejména ženy s vysokoškolským vzděláním. Vysokoškolsky vzdělané Češky v této věkové skupině v roce 2019 představovaly nejpočetnější skupinu.

---

¹ Za cenné komentáře a rady autoři této studie děkují Aleně Bičákové, Štěpánu Jurajdovi a Kláře Kalíškové. Studie reprezentuje pouze názor autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium UK (CERGE). Veškeré případné nepřesnosti a chyby jdou na vrub autorů. Studie vznikla díky podpoře Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV21 Společnost v pohybu a projektu NPO „Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik“ „LX22NPO5101“.

- Mezi lety 2000 až 2019 rostlo pracovní zapojení Češek s vyšším vzděláním. Došlo také k prodloužení věku odchodu do starobního důchodu. V celoživotních profilech míry zaměstnanosti je zřejmý posun typického období mateřství a rodičovství menších dětí o zhruba 8 let. Zatímco propad pracovního zapojení žen v důsledku mateřství a rodičovství v roce 2000 byl největší mezi 25.–29. rokem věku, v letech 2010 a 2019 tento propad vidíme až kolem věku 30–34 let.
- K lepšímu využití potenciálu českých žen v období rodičovství by pomohla lepší dostupnost zařízení předškolní péče, která by usnadnila skloubení rodinného a pracovního života. Obdobně přínosná by byla podpora částečných úvazků, zejména pro ženy s malými dětmi. V tomto směru bude zajímavé sledovat dopady zavedení opatření na podporu částečných úvazků jež v ČR vstoupí v platnost začátkem 2023.

PROJECT OF THE ECONOMICS INSTITUTE OF THE CZECH ACADEMY OF SCIENCES

Study 1/2023

Czech Women's Heads and Hands Remain Unused²

JANUARY 2023

JAKUB GROSSMANN, DANIEL MÜNICH

Summary

- This analysis maps life-long profiles in the unemployment rate and hours worked by Czech women and changes in these over the past twenty years. Its key findings are presented in the form of graphs with commentary. The economic and statistic details are provided in the accompanying texts.
- Up until the age of about 25, women's average hours worked increase across the EU countries, as female graduates enter the labour market. The share of the youngest Czech women who are in work is slightly above average among the EU countries. Above this age, the growth in hours worked slows, in some countries temporarily stops, and in the Czech Republic actually reverses. This phenomenon is closely related to maternity and parenting, the workings of the labour market and the way in which systems of support for parents are set up in each country.
- The slump in the employment rate and average hours worked among Czech women aged 25–34 years (which is currently the typical parenting age) has long been one of the largest across the EU. This represents a long-term underuse of the rather well-educated and productive female Czech workforce's capacity, which the Czech labour market would benefit from engaging.
- After the period typically devoted to maternity and bringing up young children, Czech women's participation in the labour market once again increases and after the age of 50 even surpasses the average for women across the EU and approaches the profile for Czech men. Czech women's high employment rate and large number of working hours only begins to drop, and that rather sharply, as the statutory retirement age approaches.

---

² The authors thank Alena Bičáková, Štěpán Jurajda, and Klára Kalíšková for their valuable comments and advice. This study presents the authors' own views and not the official position of the Czech Academy of Sciences' Economics Institute nor of the Charles University Center for Economic Research and Graduate Education (CERGE). Any remaining ambiguities or errors are the authors' own. The study was produced with support from the Czech Academy of Sciences within its AV21 Strategy programme and as part of the NPO project „Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik“ „LX22NPO5101“.

- Czech women's labour market participation is substantially dependent on their level of education. The higher rate of employment among women with secondary education without school-leaving certificates in the youngest age category is primarily due to these women terminating their studies early. The abnormally substantial drop in labour market participation among Czech women in 30–34 year age group in relation to other EU countries is primarily driven by women with university education. In 2019, university-educated Czech women constituted the largest group in this age category.
- Between 2000 and 2019, labour market engagement among Czech women with higher education rose. The retirement age also rose. In the life-long employment rate profiles, there is a clear shift in the period typically dedicated to maternity and bringing up young children by about 8 years. While in the year 2000 the drop in work engagement due to maternity and parenting was largest between the ages of 25–29 years, in 2010 and 2019 we observe this drop only around the age of 30–34 years.
- Better availability of pre-school care facilities would facilitate the reconciliation of family and working life and would help to better exploit the job potential of Czech women during parenthood. Support for part-time work, especially for women with young children, should be similarly beneficial. It will be interesting to see the impacts of the introduction of measures to promote part-time work that will come into force in the Czech Republic at the beginning of 2023.